

Prvaški denarni zavodi podpirajo s svojim kapitalom hujšake in prvaške časopise, ki proglašajo bojko vsemu, kar ne trobi v črni rog. Ali ravno ti zavodi fehtarijo pri vladi in dobe od državnega denarja podpore. Brez te podpore bi vsi prvaški zavodi že davno poginili, kar priznavajo sami! Ali nerazumljivo je, kako pridejo ljudje do tega, da plačujejo s svojimi krvavimi davki prvaške hujšake in njih falirana podjetja?

Grof Goluhovski, naš minister za zunanje zadeve, je odstopil. Mož je bil dolga leta na čelu zunanje politike in brez vsake hvale ali graje ga smemo imenovati zastopnika politike, diktirane od cesarja. Posebne sreče ni imel v svojem delu, kar dokazujejo še vedne zmešnjave na Balkanu. Ogri so imeli tega moža popolnoma v roki in letos so sklenili, da ga vržejo. Vrgli so ga tudi v resnici. Zunanja politika naše države se sicer ne bode spremenila, ali zanimivo je, da se ponavlja vedno očitane nadvlada naših mažaronških sosedov. Naslednik grofa Goluhovskega je baron Ährenthal.

Se en odstop. Državni vojni minister pl. Pitreich je odstopil; cesar je imenoval njegovim naslednikom dosedanjega deželnoobrambenega ministra fcm. pl. Schönhaicha. Tudi ta odstop je posledica ogrske politike. Ali cesar je izjavil v svojem lastnoročnem pismu, da ostane vojaška politika kot dosedaj. Tudi Schönhaich je takoj naglašal, da je pristal skupne armade, katero hočejo ogrski prenapeteži razrušiti.

Shod kmetov iz planinskih dežel se je vršil 27. p. m. v Lincu. Sklenilo se je m. dr.: 1. Planine naj se zavaruje pred nakupom za špekulacije ali lov. 2. Servitutne pravice naj se pregleda. 3. Kmetška posestva naj se ne razkosa itd. Nemški kmeti se brigajo prav živahno za svoje interese, naš kmet pa posluša raje prvaško politiko in čaka na odrešenje, dokler mu ne zapoje boben!

Nadvojvoda Oton umrl. Pred par dnevi je zadel našo cesarsko hišo hud udarec: umrl je nadvojvoda Oton v srednji dobi življenja. Bil je to sin vojvode Karola Ludovika, brata cesarja. Lansko leto je postal nadzornik kavalarije, pri kateri je bil že preje general. Oženjen je bil z sasko princesinjo Marijo Jožefo in zapusti dvojce otrok: vojvoda Karl Franc Jožef, ki ima pravico do prestola in vojvoda Maksimilijan. Politike se pokojnik nikdar ni udeležil.

Dalmacija, krasni polotok ob jadranskem morju, je bila doslej iz gospodarskega kakor iz političnega stališča grozno zanemarjena. Zdaj je naznanila vlada, da hoče položaj te dežele dvigniti. V prvi vrsti se bode uresničila neposredna zveza Zadra skozi Hrvaško do sv. Petra na južni železnici. Izboljšati pa bode treba tudi vsa pristanišča v Dalmaciji, zlasti Split, Šibenek, Metković itd. Poleg reguliranja potokov se bode oziralo na gospodarstvo, uresničilo posebne šole za kmetijstvo, živinorejo in ribištvo ter uredilo kleti za dviganje vinogradništva. Tudi šolstvo se hoče zboljšati.

Dopisi.

Dobje pri Planini. Laž ima kratke noge, to ti hočemo, dragi in resnični „Stajerc“ razodeti. Zopet so se opekli, zopet so padli v jamo tisti, ki so jo drugim kopali. Naš nasprotnik, posilem kramer in župnikov podrepank Tončec je namreč krivo tožil g. nadučitelja pri višji šolski oblasti. S svojimi lažmi sicer ni mogel ničesar opraviti vendar pa je moral g. nadučitelj tožiti radi žaljenja časti. Tončec bi šel v zapor, ko bi se mu ta kazen ne odpustila. Vendar pa mora plačati sodnijske troške, ki znašajo čez 120 K. Dober tek, Tončec, — 120 K pri svoji krameriji celo leto ne zaslužiš. Baj je Tončeta župnik Vurkelc k temu našuntal, kajti znano je, da dela ta maziljenec rad prepri in tožbe. Vurkelc je bil Tončetu tudi najboljša priča; kvasil je večinoma od nekih ženskih hlač, na katere se menda jako dobro razume. Ko Tončetu Vurkelc in hlače nista mogla pomagati, obljubil mu je prvi 50 K podpore. Drugim pričam je Vurkelc zapovedal, naj raztrosijo doma laž, da je moral nadučitelj plačati 38 gold. Ako bo Vurkelc na takšen način trosil denar, moral bode zopet začeti farane plavšati, da mu prineso denarja za drugega kaplana, ker se mu je kupčija s prvim

tako obnesla. Le škoda, da prevz. knezoškofa obnašanje tega župnika ni znano; gotovo bi ga postavili za vzgled! Na svidenje, posilemkramer in Vurkelc!

Hrastnik, 22. okt. 1906. — Nas rudarje se čimdalje bolj trpinči. Vsako in tudi najmanjšo pravico se nam jemlje. Na eni strani stoji odušena premožkopna družba, na drugi strani občina z načelnikom Rošem. Tako trpi rudar v jami in doma, vedno enako. Z njegovimi krvavimi žulji pa se masti — gospodje. In zakaj vse to? Ker niste dosti šolani, ker ne znate nemški! Zato zahtevajte šolo, nemško šolo, da ne bode vsak koristolovec z vami šale uganjal, da bodete močni, da se zamorete braniti proti izkoriščanju in zatiranju. To vam želi star in izkušen — rudar.

Št. Vid nad Valdekom. Takajšni župnik Friderik Repolusk je tudi obč. svetovalec. Naš župan je že dvakrat po § 38 obč. reda sklical sejo. Župnik pa je poklical odbornike k sebi v farovž, jim dal piti in napravil pisemce, češ, župan naj skliče sejo v gostilni, v farovski bajti, v farovž, v stari šoli, ne pa v občinski pisarni. Torej že na tako nazaslišan način dela naš župnik prepri. Le z gospo učitelja Judniča sta prijatelja; večkrat sta se gospa in župnik na sprehodu za roke držala (!) in v farovžu so vedno učiteljeve punice. Da bi se prepri v naši občini končal, je na vsak način potrebno, da se premesti tega župnika. Ali sme župnik tistega v „Fihposu“ objavljati, kdor ima nezakonskega otroka? Na ta način ni čuda, da vera peša . . .

18. p. m. so se pa celo stegli v farovžu, kjer so mlatili žito Kristanov sin, fajmoštrov brat Karlek in mežnar Mirbac. Pri tej priložnosti sta skočila Karlek in Kristanov sin v mežnarja ter ga pričela daviti. Mežnar pa je potegnil nož in mesaril, da je bil joj. Vse je bilo krvavo, kakor bi svinje klali. Tega pa brihtni Repolusk ni videl in ni poročal „Fihposu“. Pa bi bilo potrebnije nego sramotenje nedolžne dece! Za danes opozarjamo Karleka, naj popravi svoje laži v „Fihposu“, ker drugače, Karlek, te „Stajerc“ odrgne vso nesnago, pa če se te prav od jeze kuga loti . . . Prosimo občani, naj se nam pomaga! Prihodnjic pa povemo še razne novice! — Opomba uredništva: Ako objavlja župnik imena slabih duhovnov, ki so očetje nezakonskih otrok, bi mu to nikdo ne branil. Ali naravnost nekrščansko je, ako blati po farških cunjah še nedolžno deco! Tudi je sramotno, da se dušni pastir vtika v politiko in da dvori ženskam. Mi vam to-le svetujemo: V prvi vrsti se ne bojte hujšakov in stopite pogumno tej gospodi na prste. Vsako nepostavno stvar naznanite politični ali cerkveni oblasti ter „Stajercu“, ki bode vse objavil, kajti dolgo že nismo čuli takega škandala. Ne pustite se zatreti od tistih, ki živijo od vaših žuljev!

Sv. Ana na Kremlbergu. Prosim te, dragi „Stajerc“, za malo prostora! Sv. Janez Krstnik je Jezusa krstil pri potoku Jordanu in slišal se je glas iz nebes: To je moj sin, nad katerim imam svoje opodeneje . . . Naš J. Š. pa bi rad „krstil“ pri studencu pod gabrom, — ali tam bi se slišal glas iz pekla: To je moj sin, njega ne poslušajte, to je fantanilo od „Marijine družbe“ in slična mu je znana viničarka. . .

Bodislavci pri M. Ned. Prav lepo se zahvalim svojemu nasprotniku za vse grde laži, katere širi o meni. Blebet ta lažnik o mojih dolgovih in mi skuša delavce odgovoriti. Ako bodo ta lažnik nadaljeval svoj posel, objavim njegove ime in povem precej zanimivega o temu črnemu obrekovalcu. — Matija L. —

Rož na Koroškem. 15. oktobra 1906. Včeraj zvečer prišlo je okoli 50 kranjskih sokolov iz sv. Jakoba tu-sem. Pred odhodom v Ljubljano že so pričeli z železničarji prepri, tako da so orožniki v Jesenicah morali njih imena popisati. Nečuvno je, kar so počenjali ti pijani kričači v sv. Jakobu. Pod vodstvom kaplana Lučnika so prekorakali kraj. V miraku so se postavili pred „Narodni dom“, kjer so se napili, ter tulili: „Črna zemlja naj pogrezne vsakega nemurja.“ Potem so metali na Schusterjevo gostilno kamenje in polena in rogovili na ta način čez eno uro. Ko bi domačini ne potrpežli svinjarije teh najetih kričačev, bi tekla kri. Ob 8. uri se je ta tolpa z županovim vozom odpeljala. Isto se je godilo 7. oktobra. Med

sokoli so bili seveda tudi domači hujšaki, ki potem v farški cunji „Miru“ vso krivdo na naprednjake mečejo. Posebno se jeze na krčmarico „pri pošti“, ker ne trobi v njih rog in pové to tudi znanemu dopisuncetu „Mira“ v obraz. — Opomba uredništva: Na Koroškem se je pričela zdaj gonja, katero smo na Stajercem že premagali. Hujšaki najemajo par pijanih kranjskih barab, s katerimi hočejo prestrašiti domačine. Menda ne bode preje miru, dokler ne bodo Korošci par teh smrkavih pobalninov prav pošteno prelasali!

Gutštajn na Koroškem. Ob sv. Urši pridejo naše „device“ v cerkev in darujejo. 11 korov jih je, ali vse te device so pomožene. Župnik nima ledičnih, nedolžnih devičic, zato kliče omožene k sebi. Ali so bile sv. Urša in njene device tudi omožene? — Z našim župnikom Valežom imamo velik križ. Noben mežnar ali organist ne more obstati pri njemu. Vzrok temu je, da ima kuharica Ana večjo oblast nego župnik. Imeli smo mežnarja, ki je zvesto svojo službo opravljal, ali bil je oženjen in tega ni mogla trpeti; zato je moral iti. Zdaj imamo mladega mežnarja Jožeta, ki je lušten in zna dobro plavšati z kuharico. Prigodi se mu tudi, da ob jutrnici ne zvovi, da pa zato 2 krat k maši vabi. Jožeta je strah, zato hodi zdaj zjutraj nočni čuvaj zvoniti. — Vodnica naših omoženih „devic“ je Marička Kobolt, ki moli doma rožni venec in zadremlje od same pobožnosti; sicer pa nima nič proti temu, da dekla in hlapec skupaj spančkata. — Vse to trpi naš župnik in poleg tega še neresnieo govori. Letos je zopet obljubil, da gre velikega srpana iz Gutštajna in da dobimo starega župnika ter kaplana. Ali — še je tu! Pa nič ne de, saj vas imamo radi, ali lagati se ni treba. Toliko za danes.

Novice.

Organizacija! Dan za dnevom postaja število kmetov večje, kateri se prično zavedati svojih pravic in svoje žalostne usode. Po vseh krajih so uresničili kmetje svoje organizacije, svoje zaveze, ki združujejo kmete v političnem odporu in v borbi za obstanek. „Stajercova“ stranka je postala danes najmočnejša skupina in javna moč. Zato hočemo ustvariti kmetstvo organizacijo, ki bode zmagovala! V kratkem predložimo svoj načrt. Kmetje pa naj se združujejo že danes in naj se drže načela: ne advokat, ne duhoven, ne gospod, temveč le in edino kmet zamore pomagati kmetu!

Vohunstvo! Prvaški klerikanci bi plačali lepo svotico, ko bi jim hotel kdo izdati tajnosti našega uredništva. Vedno vtikajo svoj nos v naše uredniške razmere in iščejo smeti, katerih imajo v lastni pisarni preveč. Enkrat za vselej bodi tej vohunski gospodi povedano, da ne brigajo notranje zadeve našega uredništva nikogar, najmanjše pa klerikalne kaplančke in prvaške dohtarje. Ako se loči od nas ta ali oni sotrudnik, imamo zato vzroke. Ako bi pa ta sotrudnik našelje svoje podle laži prodajal po farovžih in farških uredništvih, izgubili bomo tudi mi vse obzire in povedali javno, kar smo doslej iz pomilovanja zamolčali. In gotovo je, da bi to ne bilo nam v sramoto, temveč le tistim duhovnom, ki izrabljajo kronične alkoholiste in duševno ter moralno prepale svoje tovariše v namene umazane prvaške politike!

Backi. Fajmošter Čilenšek je raznesel na shodu v Poljčanah vest, da je imenoval urednik „Stajerca“ naročnike — backe. Katoliški duhoven Čilenšek je s tem grdo in podlo resnico pačil, grdo in podlo lagal! Ako je bil kakšen pijan nekdanji far (!) pri Čilenšku in ga je potegnil za nos, češ da je on urednik, potem nas to nič ne briga. Ali lagati na tej podlagi, to zadene le katoliški pop! . . . Sicer pa bodi povedano jasno: duhovni prvaškega prepričanja, ki psujejo naš list na vse mogoče načine, iščejo vendar vedno zveze z ljudmi, ki so si služili svoj čas pri nas kruha. Konstatiramo, da so pijandevali kat. duhovniki z človekom, katerega so opijanili in kateri jih je potem za nos vlekel z neumnostmi; drug dan so stale te neumnosti v farških cunjah. Kje so torej backi? V prvaških farovžih, v prvaških redakcijah sede, pravcati, lažnjivi, črni backi . . .